

Lidt om den dansk-norske Familie Hals.

Af C. Klitgaard.

I Lassen og Raschs Stamtavle over den norske Familie Hals angives denne at nedstamme fra Raadmand i Aalborg Jens Andersen Hals. Dette er dog, efter hvad Arkivar P. S. Finne Grønn har oplyst, ikke rigtigt, idet den nedstammer fra Raadmand i Ystad Anders Jensen Hals, der efter Finne Grønns Beretning var Søn af Aalborg-Raadmandens Broder Jens Andersen Juel i Hals Fogedgaard, men heri er den Urigtighed, at Raadmanden og Jens Andersen Juel ikke var Brødre, men Svogre. Jeg har i mine »Kjærulfske Studier« S. 35 f. omtalt denne Hals-Slægt lidt nærmere, men til Berigtigelse og Supplering af de deri saavel som flere andre Steder givne Oplysninger om Familien Hals skal jeg fremsætte følgende:

Anders Skriver (= Anders Jensen Kjærulf?) i Hals Fogedgaard var gift med Anne Andersdatter Kjærulf af Kornumgaard, med hvem han fik noget Selvejergods i V. Brønderslev Sogn, som hørte til Kornumgaards Gods (Krogen, Dammen og paa Kæret)¹⁾. 1580 blev han Medlem af »Guds Legems Lav«, og i Følge en Gravsten i Hals Kirke døde han 24 Juli 1589 og ligger tillige med sin Hustru begravet under Korgulvet syd for Døbefonten. Paa Gravstenen ses hans Bomærke: Et Hagekors og derunder Bogstaverne A. S. Hans Hustru overlevede ham, og jeg har i »Kjærulfske Studier« udtalt, at hun maaske døde i Kærsgaard i Hellevad Sogn hos sin Datterdatter Gyde Laursdatter og hendes Mand Niels Andersen Kjærulf. Denne Formodning synes bekræftet ved, at hun ikke, som paa Gravstenen angivet, er begravet i Hals Kirke. 1914 aabnedes nemlig den hvælvede Gravkælder under Kirkens Kor, og det viste sig da, at den kun indeholdt én Kiste, en stor Egetræskiste med saavel Metal- som Træforsiringer. Den indeholdt Liget af en ældre Mand med rødligt Haar, ca. 65 Tommer høj. Liget havde efter hin Tids Skik været nedlagt i Humle.

I Følge den vendsysselske Genealog Peder Larsen Dyrskjøt (død 1707), der var nøje inde i Kjærulfernes Historie, havde Anders Skriver og Hustru 2 Sønner og 2 Døtre »til Alders«, 3: som blev

¹⁾ Han nævnes 1568 i Præsteindberetning som Ejer af 3 Bol.

voksne, og denne Oplysning stadfæstes af samtidige Aktstykker. Børnene var:

A. **Jens Andersen Hals**, der blev Borger i Aalborg 22 Okt. 1596 og samme Aar Gildebroder i »Guds Legems Lav«, 2 Aug. 1616 Raadmand; drev stor Købmandshandel og var Meddirektør i det 1622 oprettede Saltkompagni. Da de kejserlige Tropper besatte Aalborg i Efteraaret 1627, flygtede han og Familie til Marstrand, hvor han samme Aar døde. Han var gift med **Johanne Pedersdatter**, der døde i Aalborg 1629, begr. 1 Jan. 1630, 49 Aar gl. (Budolfi). Skifte efter dem holdtes 4 Septbr. 1630 og 24 Marts 1636.

Ægteparret havde følgende Børn:

1. **Anders Jensen Hals**, f. 1591 d. 1654; Student Aalborg 1615, Rektor i Køge ca. 1623—27, Magister 1623, Præst til Slagelse St. Peters Kirke 1627—1654, gift med **Mette Jensdatter Svane** fra Ribe.
2. **Knud Jensen Hals**, f. —, blev vist Magister 1643 og begravet i Christiania 5 Decbr. 1652 uden at have opnaaet Ansættelse, skønt han ofte søgte Præstekald i Norge¹⁾.
3. **Maren Jensdatter Hals**, gift (1630—33) med **Knud Andersen**, Foged i Buskerud, 1640 Ridefoged paa Hedemarken.
4. **Jens Jensen Hals**, nævnes 1632, var 1641 i Kbh., nævnes 1643²⁾, ejede 1669 en Grund i Nibe og tituleres da »Hr.«, men hans Bopæl angives ikke³⁾.
5. **Hans Jensen Hals**, f. 1617, d. 1629, begr. 27 Aug. (Budolfi).
6. **Anne Jensdatter Hals**, f. 16—, d. 16—, var ugift 1638 og opholdt sig da paa Ø. Gerndrup i Ø. Brønderslev Sogn, gift med **Hr. Erik Nielsen Børglum**, død 1647, Sognepræst til Ø. Brønderslev-Hallund 1629—47, der tidligere havde været gift med hendes Søkendebarn, se senere.
7. **Gertrud Jensdatter Hals**, var formodentlig gift med **Peder Christensen Knivholt**, Borgmester i Sæby 1650, da han nævnes blandt hendes Faders Arvinger.

¹⁾ Personalh. Tidsskr. I. IV. 58.

²⁾ Wulff: Jens Bang S. 28.

³⁾ C. Klitgaard: Nibe Bys Historie, S. 77.

- B. Anders Andersen (Kjærulf), boede i V. Brønderslev, hvor hans Enke Else Lauridsdatter, nævnes 1636¹⁾ og døde ca. 1660. Han var 1604 Ridefoged til Aastrup Læn og 1608 Fæster af Jerslev Bro. Hans Børn arvede Parter i det Selvejergods, der havde tilhørt hans Fader.

Børn:

1. Mette Andersdtr. levede 1664, var 1630 gift med Niels Ludvigsen (Kjærulf?) i V. Halne²⁾. Selvejer. Efter hans Død ca. 1640 ægtede Mette Jens Simonsen i Vestergaard i V. Halne, Tingskriver i Kjær Herred, og 3. Gang ægtede hun Christen Laursen i Fogedgaard i Vadum, der 1656—1679 var Herredsfoged i Jerslev H. og boede i Abildgaard i Jerslev 1666 o. fl.
2. Bodil Andersdtr., var 1632 gift med Anders Laursen Kjærulf i Bjørnkjær³⁾, som 1642 og 1650 boede i »Krogen«, se nedenfor.
3. Anne Andersdatter, var gift I med Oluf Laursen i Stade⁴⁾, der 1626 skænkede Prædikestol til Serritslev Kirke; gift II før 1632 med Søren Rasmussen i Stade. I første Ægteskab havde hun flere Børn, bl. a. Maren Olufsdatter⁵⁾, f. 1617, d. Hjørring 1707, der var gift med 4 eller 5 Præster i Rubjerg-Maarup, og Jens Olufsen i Østeraa, Herredsskriver i Jerslev Herred 1663—1668. I sidste Ægteskab Sønnen Jakob Sørensen Hegelund, der 1679—84 var Herredsfoged i Jerslev Herred.
4. Birgitte Andersdatter, gift I Laurids Lauridsen d. yngre, død 1629, gift II Erik Nielsen Børglum, død 1647 (se foran) begge Sognepræster til Ø. Brønderslev-Hallund.
5. Anne Andersdatter, gift med Søren Andersen Kjærulf i V. Brønderslev⁶⁾. Selvejer.
6. Johanne Andersdtr. var 1630 og 1632 ugift, gift I. med Peder Andersen Kjærulf, Herredsskriver i Kjær Herred ca. 1643, og var 1653 gift II. med Vogn Bertelsen Kjærulf, begge i Knæpholt.

¹⁾ Jerslev H. Tgb. $\frac{1}{12}$.

²⁾ Kjærulfske Studier S. 12.

³⁾ a. St. 37. De var Sødskendebørn.

⁴⁾ Søn af Sognepræst Laurids Lauridsen d. æ. i Ø. Brønderslev.

⁵⁾ Jerslev H. Tgb. $\frac{23}{3}$ 1648.

⁶⁾ Kjærulfske Studier 395.

- C. Johanne Andersdatter f. 15—, boede 1630 og 1636 i Sæby¹⁾, havde været gift med Laurs — — — —, med hvem hun havde 3 Børn:
1. Gyde Laursdatter, f. o. 1594, d. 1680, gift med Niels Andersen Kjærulf i Kærsgaard i Hellevad S.²⁾
 2. Anne Laursdatter³⁾.
 3. Anders Laursen Kjærulf⁴⁾, boede 1642 og 1650 i »Krogen« i V. Brønderslev. Gift med Bodil Andersdatter, se ovenfor.
- D. Anne Andersdatter, f. 15—, d. efter 1635, gift I med Jens Andersen Juel i Hals Fogedgaard. Han fæstede 12. Maj 1604 af Kronen Kirke- og Konge-Korntienden af Hals Sogn⁵⁾, var 1600—1613 Kronens Delefoged i Hals Birk⁶⁾, døde i Hals o. 1614, Gravsten i Hals Kirkes Langskib nærmest Koret. Gift II med Niels Jensen Skjelvig, der maaske havde været Birkefoged her 1609—13, men som nu efterfulgte Jens Andersen Juel som Kronens Delefoged, og som ligeledes var Fæster af Tienden samt havde Brugen af Fogedgaard fra 1614—15 af⁷⁾. Han døde 1631.

I disse to Ægteskaber havde Anne Andersdatter følgende Børn:

1. Anders Jensen Hals (eller Juel), Raadmand i Ystad, død 1667⁸⁾. Stamfader til den norske Familie Hals.
2. Niels Jensen Juel, nævnes i Hals 1630.
3. Knud Jensen Juel, Kronens Delefoged i Hals Birk, boede i Fogedgaard, levede 1661 som Enkemand, død før 1667.
4. Birgitte Jensdatter Juel var 1632 gift med Christoffer Christensen fra Ulsted.
5. Anne Jensdatter Juel, tog 12. Marts 1630 Skudsmaalsvidne af Hals Birketing og er vel da bortrejst.
6. Jens Nielsen, der nævnes i Jerslev H. Tgb. ¹¹/₆ 1635.

¹⁾ a. St. S. 36.

²⁾ a. St. 411.

³⁾ Jerslev H. Tgb. ⁸/₁₁ 1632.

⁴⁾ Kjærulfske Studier S. 37.

⁵⁾ Kancelliets Brevbøger.

⁶⁾ Aalborghus Læns Jordebøger.

⁷⁾ Kjærulfske Studier S. 36.

⁸⁾ Han ejede Gods i V. Brønderslev og kalder ofte (1632, 1650 o. s. v.) afd. Raadmand Jens Andersen Hals i Aalborg for sin Morbroder.